

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر

و ارتقای نظام مالی کشور

مهرماه ۱۳۹۴

«بسمه تعالی»

به استناد ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و بند (۸) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و نیز با رعایت مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و سایر ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، «دستورالعمل اجرایی ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می شود، تهیه و تدوین می گردد.

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح زیر بکار می روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد؛

۱-۳- واحد: واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه های دانش بنیان و شرکت های صادراتی در حال کار؛

۱-۴- حساب ویژه: حساب قرض الحسنه جاری واحد که نزد یکی از مؤسسات اعتباری به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار افتتاح می شود؛

۱-۵- سقف اعتبار: حداکثر اعتباری که مؤسسه اعتباری از طریق حساب ویژه به واحد تخصیص می دهد تا در صورت عدم کفایت موجودی حساب ویژه، در چارچوب قرارداد فی مابین، برای پرداخت موارد موضوع این دستورالعمل، مورد استفاده قرار گیرد؛

۱-۶- تسهیلات: ناظر بر اصل تسهیلات بوده و مبلغی از اعتبار استفاده شده توسط واحد است که بر اساس شرایط مقرر در این دستورالعمل در قالب عقود اسلامی به وی اعطاء می گردد؛

۱-۷- مانده اعتبار: مابه التفاوت سقف اعتبار و تسهیلات تسویه نشده توسط واحد.

ماده ۲ - مؤسسه اعتباری موظف است بنا به درخواست واحد، در چارچوب مفاد این دستورالعمل و پس از اخذ وثایق و تضامین کافی و قابل اطمینان نسبت به افتتاح حساب ویژه برای هر واحد اقدام نماید.

ماده ۳ - مؤسسه اعتباری مکلف است؛ قبل از انعقاد قرارداد و افتتاح حساب ویژه، وضعیت بدهی غیر جاری و چک برگشتی واحد را از بانک مرکزی استعلام نماید. افتتاح حساب ویژه برای واحدهای دارای بدهی غیر جاری و چک برگشتی رفع سوء اثر نشده نزد شبکه بانکی کشور ممنوع است.

ماده ۴ - مؤسسه اعتباری مکلف است در افتتاح حساب ویژه و اعطای اعتبار به واحد در قالب عقود اسلامی مذکور در این دستورالعمل، تمامی قوانین، آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله ضوابط مبارزه با پولشویی را رعایت نماید.

ماده ۵ - مؤسسه اعتباری موظف است قبل از افتتاح حساب ویژه برای واحد، ضمن اخذ شماره پیگیری خاص از بانک مرکزی، از عدم وجود حساب ویژه دیگر برای آن واحد نزد سایر مؤسسات اعتباری اطمینان حاصل نماید.

ماده ۶ - مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از افتتاح حساب ویژه برای هر واحد، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نماید.

تبصره - سازوکار عملیاتی لازم جهت اجرای مفاد مواد (۵) و (۶) این دستورالعمل، حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، توسط حوزه اعتباری بانک مرکزی با همکاری حوزه فناوری اطلاعات بانک مرکزی تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷ - واحد موظف است تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش خود را به حساب ویژه واریز نماید. موجودی حساب ویژه صرفاً برای پرداخت‌های قانونی و خرید نهاده‌های موردنیاز واحد قابل استفاده می‌باشد.
تبصره - مؤسسه اعتباری موظف است مراتب فوق را به نحو مقتضی در قرارداد فی مابین درج نماید.

ماده ۸ - افتتاح حساب ویژه برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب‌های بانکی توسط آن واحد نزد شبکه بانکی کشور نمی‌باشد.

ماده ۹ - مؤسسه اعتباری مکلف است حسب درخواست واحد، وجوه موردنیاز برای خرید نهاده‌های موردنیاز تولید یا پرداخت‌های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نماید.

تبصره - در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه برای پرداخت‌های موضوع این ماده، مؤسسه اعتباری موظف است بر اساس قرارداد فی مابین، به میزان کسری موجودی حساب و حداکثر تا سقف اعتبار، در قالب عقود مذکور در این دستورالعمل، نسبت به بدهکار نمودن حساب ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۰ - اعطای تسهیلات توسط مؤسسه اعتباری به واحد تا سقف اعتبار، در قالب یکی از عقود خرید دین و یا مباحه امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۱ - در صورت اعطای اعتبار به واحد در قالب عقد خرید دین، ضوابط اجرایی آن، به استثنای مواردی که صراحتاً در این دستورالعمل ذکر شده است، تابع «دستورالعمل اجرایی اعتبار در حساب جاری در قالب خرید دین»، موضوع بخشنامه شماره مب/۱۴۴۸ مورخ ۱۳۸۵/۶/۱۵ بانک مرکزی می‌باشد.

تبصره - مؤسسه اعتباری مجاز به تنزیل اسناد و اوراق تجاری مدت‌دار با سررسید بیش از شش ماه، برای اهداف موضوع این دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده ۱۲ - مؤسسه اعتباری موظف است در اعطای اعتبار در حساب ویژه در قالب عقد مرابحه، نهاده‌های تولید و خدمات مورد نیاز واحد را خریداری و با افزودن مبلغ یا درصدی اضافی به عنوان سود به بهای تمام شده، آن را به صورت نسیه در سررسید یا سررسیدهای معین به واحد واگذار نماید.

تبصره - مؤسسه اعتباری می‌تواند در قرارداد اعتبار در حساب ویژه در قالب عقد مرابحه به واحد جهت انتخاب، خرید و تحویل نهاده‌های تولید و دریافت خدمات وکالت دهد.

ماده ۱۳ - سود تسهیلات اعطایی در قالب عقد مرابحه بر اساس نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در زمان استفاده از اعتبار و متناسب با مبلغ/مبالغ مورد استفاده از تاریخ استفاده تا سررسید تسهیلات اعطایی محاسبه می‌شود.

ماده ۱۴ - مؤسسه اعتباری موظف است سررسید تسهیلات اعطایی مرابحه و نحوه بازپرداخت آن را به صراحت در قرارداد فی‌مابین درج نماید.

تبصره - حداکثر مدت بازپرداخت تسهیلات مرابحه موضوع این دستورالعمل، شش ماه از تاریخ استفاده می‌باشد.

ماده ۱۵ - در صورت اعطای اعتبار به واحد در قالب عقد مرابحه، به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد تابع مفاد «دستورالعمل اجرایی عقد مرابحه» می‌باشد.

ماده ۱۶ - چنانچه واحد پیش از سررسید نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات اقدام نماید، مؤسسه اعتباری مکلف است متناسب با مبلغ وصولی و زمان باقیمانده تا سررسید، به واحد تخفیف لازم را بدهد و مبلغ وصولی را بین مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی تسهیم بالنسبه نماید.

تبصره - مؤسسه اعتباری می‌تواند سازوکارهای تشویقی دیگری را نیز جهت وصول زودتر از موعد مطالبات خود اتخاذ نماید.

ماده ۱۷ - چنانچه واحد به تعهدات خویش در قبال مؤسسه اعتباری مبنی بر بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات در قالب هر یک از عقود مذکور در این دستورالعمل در سررسید/های مقرر عمل ننماید، مؤسسه

اعتباری مکلف است منوط به درج در قرارداد، مبلغی را تحت عنوان وجه التزام تأخیر تأدیه دین، بر اساس ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر مطالبه نماید.

ماده ۱۸ - چنانچه مطالبات مؤسسه اعتباری ظرف مدت دو ماه از سررسید وصول نشود، مؤسسه اعتباری موظف است امکان استفاده از مانده اعتبار را به حالت تعلیق درآورد. مؤسسه اعتباری مکلف است مراتب را به روش توافق شده به واحد اعلام کند. در صورتی که حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از سررسید، مطالبات مؤسسه اعتباری وصول نشود، مؤسسه اعتباری ملزم می‌باشد امکان استفاده از مانده اعتبار را باطل و از اعطای دسته‌چک جدید برای حساب ویژه واحد خودداری نماید.

تبصره - مؤسسه اعتباری موظف است مراتب فوق را به نحو مقتضی در قرارداد فی‌مابین درج نماید.

ماده ۱۹ - سقف اعتبار هر واحد در سال اول افتتاح حساب ویژه، معادل شصت درصد میانگین فروش سه‌ساله آخر فعالیت واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) می‌باشد منوط به اینکه از سقف پانصد میلیارد ریال بیشتر نباشد.

تبصره - سقف اعتبار برای واحدهایی که کمتر از سه سال سابقه فعالیت دارند معادل شصت درصد میانگین فروش دوره فعالیت واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) خواهد بود، منوط به این‌که حداکثر از پانصد میلیارد ریال بیشتر نباشد.

ماده ۲۰ - مؤسسه اعتباری مکلف است در قرارداد فی‌مابین درج نماید که هرگونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، مشمول مجازات مذکور در ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور می‌شود.

ماده ۲۱ - افتتاح حساب پشتیبان برای حساب ویژه ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۲ - برداشت از حساب ویژه صرفاً از طریق چک امکان‌پذیر می‌باشد.

«دستورالعمل اجرایی ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» در (۲۲) ماده و (۹) تبصره در یک‌هزار و دویست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۸ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و یک‌ماه پس از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء می‌گردد.